

MESENTERIVM inter ceteras figuras ostendit undecima, mox decima & duodecima, & non perfunctorie uigesima quarta, uti ex illarum figurarum Indicibus colligere promptum est.

Mesenterij
nomenclatura.

Ipsius situs.

Substantia.

Forma ac
ortus.

In li. de Secti-
one uenarum
& arteriarum.

Substantia me-
senterij ratio
ac usus.

Lib. 6. de Ad-
min. dissectio.

CORPVS Græcis *μεσεντεριον*, & *μωσολγαυ* nuncupatum, Gaza in Aristotelis historia de Animalibus lactes appellauit. Cicero autem in tertio de Natura Deorum intestinum aliquod ita uocari arbitratus, medium intestinum uertit: quod quum falsum sit, neque lactes idem omnibus significent, & medianum recepta parum uox uideatur, à Græcis nō inopportune uocatum est, uinculum, cuius beneficio intestina inuicem ut ad dorsum colligarentur, futurum. Vt uerò id tantū homini usum securius prester, dura membranaeque constaret substantia. Ex duabus enim mutuò attensis & accumbentibus membranarum peritonæo originem ducentibus, mesenterium conformatur. Non quidem ex una eademque peritonæi sede his membranarum origo est, uerū ex uaria, pro mesenterij ipsius nimirū forma, quam ferè intestina singunt, à mesenterio colligata. Nam ut nō intestinorum omnium par anfractuū ductus est, ita quoque non eadem undecumque mesenterij effigies. Quam forsità Galenus animaduertens, etiam si omnino continuū mesenterium sit, nihilo minus tria mesenteria quodammodo recessit. unum quidem dextrū, alterū uerò sinistrū, tertium autem medium innuens. Ac Galenū quidem medium mesenterium appellare arbitror mesenterij partē, ieiunum ileumque intestina dorso colligantē: quæ angusto orta principio, in miram amplitudinē latitudinemque ducitur, ut omnibus ieiuni ileique intestini connasceretur anfractibus. Dextrum uerò & sinistrum appellare potuit, quod colon intestinum, & rectum dorso alligat, dextrum quidem in dextri ilij regione, sinistrum uerò in sinistri collocans. Mesenterij itaque pars gracilibus intestinis peculiaris, similē omnino cum inferiori membrana omēti sortitur exortū. Ex magnæ enim arteriæ & uenæ caue tunica, quas ea uasa secundum uniuersum suum per lumborum uertebras ductum à peritonæo obtinent, membranae fibrae admodū frequentes exurgunt, statim in duas degenerantes membranas, dextræ quidem in dextram, sinistrae autem in sinistram. Hisce membranarum mutuò adnexis, mesenterij pars gracilia intestina dorso colligans efformatur: partes autem colon & rectum dorso connectentes, ab illis peritonæi regionibus principium ducunt, secundum quas hæc intestina exporriguntur, peritonæo semper fibras quasdam quæ in mesenterij membranas degenerant, illic emittente. Neque profectò mesenterij substantia in hoc solum quo ualidius intestina dorso adnecteret, membrana est, uerū etiam alterius magni cuiusdam usus gratia, quo uenas omnes exiecoris portæ, & arteriæ propagines à magna arteria ad intestina excurrētes tutò colligaret, ac ne illæ dum homo salit aut cadit, contundantur & disrumpantur, tutò securesque admodum suffulceret. Grandior enim uenæ portæ truncus, quæ mesenterium iuxta renem regionem à dorso pronascentur, inter duas mesenterij membranas ducitur, arteriā habens comitem, quæ à magna arteria priusquam hæc ad renes ramos dispergat, in hoc ut in intestina diffundatur, originem ducit. Hæc quoque pertingunt duo nerui, utrinque nimirum singuli, ab illis pronati ramis, qui à sexto neruorum cerebri pari costarum radicibus exporriguntur. Ad eò ut ingens uenæ portæ truncus, & dicta nuper arteria cum duobus illis neruis simul mesenterij centrum subeant, atque inter duas ipsius mesenterij mutuò coherentes membranas ingrediantur, ac tutò postmodum per uniuersam mesenterij sedem numerosa sobole ad intestina perferantur. At præter commoratum arteriam, alia quædam magnæ arteriæ propago eam mesenterij partem ingreditur, quæ sub renem regione à dorso principium obtinet, atque huius propaginis exortus paulo sub feminalium arteriarum principio à magna pendet arteria. Venas autem nullas præter dictum nuper uenæ portæ truncum, mesenterium admittit. Neque satis assequor, quid Galenus sibi uelit, quando intestinis, ipsique ad eò mesenterio uenas offerri testatur in iecur non terminatas: & dum alibi, à caua intestinis ramos quosdam propagari commemorat, quod sanè falsissimum esse uel sectio ipsa luce clarius tibi demonstrabit: etsi nulla alia, saltem illa in qua portæ uena, & quos dixi, arteriæ ramis uinculo interceptis ac resectis, intestina simul cum mesenterio in uiuente adhuc animali à dorso auelluntur. Hæc enim si quis esset uel capillaris ramusculi à caua uena ad intestina exortus, sanguinem tibi ex illo profluentem ostenderet. Porro in canibus duplicem mesenterij membranam adinuenire non adeò promptum est, quod illis macilentius obtigerit mesenterium, cuius membranæ inuicem omni ex parte (nisi quæ uasa admittunt) perinde ac si simplici membrana mesenterium constaret, connata uidentur.

suntur. At in homine binæ mesenterij membranæ inuentu sunt per quæ tercedente pinguedine inter se distāt. Vt enim homo copiosa undecumque sic mesenterij quoque præpingue adipiscitur, sanguine hic ex uasis resudat, ut in adipem mutato, ita ut præter uasa & neruos multum adipem mesenterij medio contineant. Sed præter adipem aliud quoque mesenterio accubum est Naturæ sagaci, frequentem illam uasorum sobolem mesenterij quinglandosum corpus, Græcis *μωσολγαυ* & *λεωδινγεας* dictum, singulis ita undequaque substruxit simul & circumposuit, ut nulla ipsarū inualiditas quassari posset: nō ignorans, quiduis suscipiendis noxis opportunissimè ducitur. Ac proinde ad mesenterij quidem centrum, ubi prima uasorum de corpus glandosum extruitur, insigniores ac primos uasorum ramos ducens. Per reliquam uerò mesenterij sedem, singulis propè uasorum dudum quoque aliquam interiecit, diuisionis robur simul ac firmamentum simul glandulis illis accedentibus, mesenterij membranæ uasa uersus intestina, & omnia dorso quamaptissimè colligent, ac demum tertium efformet. Quum enim mesenterij membranæ uasa ad cauam intestinorum ipsius intestinis simul cum uasis adnascuntur, atque hic inuicem abscedentes in intestina latus ascendunt, ac in tertiam intestini tunicam degenerant intestina ligantes, & ualidius uasorum propugnaculum constitutæ.

DE IECORE. CAPUT VII.

IECUR pleneque ostendunt figuræ, uerū inter ceteras dextræ cauam ipsius sedem imprimis spectandam offerunt. Gibbam uerò prope aliqua etiam ex parte secunda, sexta, ac uigesima secunda, & uigesima regionis nonnihil expriment: quum in his iecur ita collapsum sit, ut ex anteriore ipsius sede sursum in duodecima & uigesima protrusum, quod gra in conspectum ueniret.

IECUR nutritionis organorum facile præcipuum ris officina, animæque cibos ac potus quæque corporis sunt, appetentis fomes, elatissimam ei ministrantur obtinuit. Sub irascibilis enim & iam dictæ concupiscentie iecur statim collocatur, maximam inferioris septem partis intactum relinquens, quæ septem undecumque suis adnascitur, lūaque ligamenta quibus uertebri colligatur porrigit. Mæti uniuersæ iecur subtenditur. Sinistræ uerò parti non itidem, quanc quoque sedem teneat, totam uidelicet anteriorem ad eam usque partem, tus costarum medio (quod ab ipsarum radicibus ad finem usque eorum bere incipit. Et profectò longè magis quam nostris uisum est medicis, pertingit. Neque uerò septi transuersi latitudinem ullibi excedit, nisi quæquam mucronata consistit cartilago plerumque, & potissimum arcuato rō humanum iecur maiorem sui portionem in dextro latere extensam habet qui ipso dignitate multò inferior, sinistram sedem erat occupaturus. Vt iur æquilibrium, sagax Natura minorem iecoris partem in sinistra deduxit, attestantur, quibus iecur propemodum æqualiter in utrumque latus co His enim quia gracilis, neque ponderosus admodum lien contigit, magnam feritur. Vtunque tamen deducatur iecur, etiam si sub septo locet, uo exigit, quæ costis succingitur, adeo ut cibi organorum situs magnam dar prouidentiam. Quum enim abdomen propter ea quæ extendi subsist organa, ossibus destituatur, Natura eas partes quarum gratia illud offi iniurijs minus texit: reliquas uerò hac extensione non indigentes, tutissim ita peritonæo inter disseccandum aperto, primum occurrunt, uentriculu uteris. Verū iecur, lien, renes, uena caua, & arteria magna tutius recc ma uaria est, & suis quibus accumbit organis respondens, non aliter qu culiarem exigeret formam, & sibi à uicinis partibus, instar ficulis ter-